

УДК 37.091.12:005.963.2-051:374.7

ЧЕРКАШИНА Людмила

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
вул. генерала Батюка, 19, місто Слов'янськ Донецької області,
Україна, 84116

E-mail: ljuda_cherk@ukr.net

ГАЙДОБА Тетяна

студентка спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки ДВНЗ «Донбаський педагогічний університет», викладач фізичної культури КЗ «Покровський педагогічний коледж»

вул. Маршала Москаленка, 149, м. Покровськ, Донецька область,
Україна, 85305

E-mail: fizra2019@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ МІКРОПЕДАГОГІКИ (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

Анотація. У статті висвітлено проблему вивчення й обґрунтування мікропедагогіки зарубіжними вченими. Описано визначення існуючого терміна «мікропедагогіка». Актуальність дослідження полягає в тому, що на сьогоднішній час посилено увагу міжособистісним відносинам, техніці педагогічного спілкування. Розглянуто праці вчених, у яких автори розглядають питання ефективного комунікативного спілкування. Звернуто увагу на необхідності ролі наставника в освітньому процесі. Представлено погляди вчених на переосмислення ролі освіти у глобальному масштабі, вирішення нагальних макропроблем через мікросередовище. Проаналізовано праці вчених, у яких авторами зроблено про оволодіння педагогами педагогічними процесами та необхідності введення у навчальні програми рефлексивного досвіду майбутньої педагогічної діяльності. У висновках подано спостереження, що не всі учені подають визначення поняттю «мікропедагогіка». Автори статті вважають, що дана складова частина педагогіки вбирає в себе елементи родинної педагогіки, педагогіки наставництва, співзвучна з особистісно-орієнтованим, індивідуальним навчанням і консультуванням; спрямована на вирішення конфліктних ситуацій і проблем в колективі. А поява взаємовідносин у тріаді «вчитель-наставник-учень» позитивно вплине на індивідуальний розвиток особистості та її соціалізацію. Представлені результати дослідження являються початковою ланкою вивчення проблеми мікропедагогіки і потребують подальшого розгляду й опрацювання.

© Черкашина Л., Гайдоба Т., 2019

Ключові слова: мікропедагогіка, мікрогрупа, партнерські відносини, наставник, індивідуальна освітня траєкторія.

Постановка проблеми ... В епоху реформування освіти пересматрюється зміст педагогічної діяльності, відбувається поява нових професій таких як: тьютор, андрагог і пр. Сьогодні ми являємося свідками трансформації і розширення ролей і обов'язків педагога з новими функціями ментора, фасилітатора, коуча, а також відбувається зміцнення партнерських відносин між педагогами і учнями. Об цьому свідчить Закон «Про освіту» (2017), в якому передбачено новий підхід до освітнього процесу, освітнім закладам пропонується розробляти індивідуальні освітні плани, а педагогам – допомагати учням складати індивідуальну освітню траєкторію. В законодавчому акті передбачено будувати її на реалізації особистісного потенціалу вихованця і враховувати «його здібності, інтереси, потреби, мотивації, можливості і досвід, виходячи з вибору шляхом вивчення різних типів освіти, форм і темпів отримання освіти ... ..» [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Згідно літературних джерел першими проблемами мікропедагогіки займаються в своїх роботах В. Кан-Калік (1987), С. Рябцева (1989). Фундатором в області мікропедагогіки можна назвати М. Братаніч (Marija Bratanić). Зарубіжні вчені А. Біаковські (Andrzej Biakowski, 2003), В. Корчагін (2005), М. Старбек Поточан (Starbek Potočan M., 2005), А. Козловська (Anna Kozłowska, 2007), Н. Ронжина (2011), Б. Антчак (Barbara Antczak, 2012) в своїх роботах розглядали питання міжособистісних відносин, саморозвитку особистості, а також індивідуалізацію навчання і виховання, які є складовими мікропедагогіки.

Формулювання цілей статті. Зробити теоретичний аналіз наукових праць зарубіжних вчених і спеціалістів по проблемі мікропедагогіки.

Изложение основного материала исследования ... Замість того щоб досліджувати проблему мікропедагогіки нам потрібно зрозуміти звідки вона бере своє початок. Одними з перших про мікропедагогіку заговорили В. Кан-Калік (1987) і С. Рябцева (1989), але вони не давали визначення даному терміну. Фундаментальною роботою, з точки зору автора, є науковий труд М. Братаніч (Marija Bratanić, 1993) «Мікропедагогіка. Аспект взаємодії в сфері освіти», в якій автор розглядає питання виховання, звертає увагу на емпатію, взаємодію, комунікацію в класі, говорить про спільну співпрацю і партнерство з батьками, адміністрацією школи,

---

учителями, психологами, приводит сценарии проведения семинаров. М. Братанич, изучая межличностные отношения учителей с учениками, приходит к выводу, что от них зависит успех в образовании. Исследовательница аргументирует выбор предмета для исследования как «микрпедагогика», которая является частью педагогики и занимается изучением межличностных отношений в процессе обучения. Она уверена, что анализируя «микромир» межличностных отношений можно решить важные проблемы и процессы, которые происходят между людьми [3, с. 8].

М. Старбек Поточан (Starbek Potočan M., 2005) в магистерской диссертации «Влияние самооценки учителя на его общение с учеником и самооценкой ученика» (Vpliv učiteljevega samospoštovanja na njegovo komuniciranje z učencem in na učencevo samopodobo) в разделе «Микрпедагогика» рассматривает аспекты образования, личностные взаимодействия, меж-, внутри-, вербальную и невербальную коммуникацию; описывает межличностные отношения, акцентирует внимание на важности общения в отношениях между учителем и учеником; дает описание классного коллектива, образа учителя и пр. Опираясь на работу Братанич (1990) автор подтверждает, что микрпедагогика – это часть педагогики, которая изучает явления и процессы, связанные с межличностными отношениями как основной единицей, в которой происходит образовательный процесс [5, с. 61].

В учебном пособии «Содержание и методика педагогической деятельности в социальной работе (социальная педагогика)» (2014) очень четко и доступно разделены два направления: макро- и микрпедагогика. В смысловую структуру социальной макропедагогика вкладывается широкий (государство и общество) и узкий (среда жизнедеятельности) смысл влияния «на процесс формирования личности». А, по мнению ученых, социальная микрпедагогика изучает организованное и целенаправленное воздействие на ребенка первичной социальной группы (семья, группа сверстников, педагоги, классный коллектив).

Авторы пособия выделяют три направления социальной микрпедагогика: а) социальное развитие и формирование личности, согласно индивидуальных качеств, социальных условий и норм; б) социальные отклонения, причины их проявления в человеке и социальных группах, а также возможности их предупреждения и коррекции; в) социальное воспитание, исследующее закономерности, содержание и методы целенаправленной деятельности воспитателей (родителей, педагогов) по созданию условий для развития и формирования социально значимых качеств личности, необходимых для успешной социализации ребенка» [11, с. 10-11] Заметим, что мы не останавливаемся

на определении макропедагогике, т.к. данное направление не является предметом нашего исследования.

Ронжина Н. (2011), ссылаясь на работы А. Карпова и цитируя ученого, согласна с ним, что в образовании между учителем и учеником возникает фигура наставника, так образуется триада «учитель–наставник–ученик». И наставник должен оказать на ученика «личностное педагогическое воздействие, которое обозначено как микропедагогика» [9, с. 107]. По мнению Н. Ронжиной наставник в своей работе должен признавать уникальность каждого ученика, учитывать его индивидуальные особенности, научить быть самим собой, помочь ему приобрести жизненные ценности, ориентиры, опыт, строить с ним индивидуальную траекторию обучения.

Кан-Калик В. (1987) доказывает, что процесс общения учителя с учеником – творческий, основанный на принципе сотрудничества. И каждый педагог должен в совершенстве владеть техникой общения для того, чтобы уметь разрешать микропедагогические ситуации (проблемы, конфликты, противоречия), которые возникают на уроке. Он правильно подмечает, что «Одним из важнейших качеств педагога является его умение организовывать взаимодействие с детьми, общаться с ними и руководить их деятельностью» [7, с. 6].

Рябцева С., в книге «Дети восьмидесятых: Дневник учителя» (1989), описывает свою историю знакомства с классом, возникающие проблемы и ситуации, а также пути их решения. Учительница начальных классов, отступив от всяких теоретических положений, поставила для себя две стратегических задачи по горизонтали: 1) изучение и формирование личности учащихся; 2) развитие коллектива. Для их решения педагог составила программу, которая предполагала: «мажорный тон, оптимизм; границы свободы, чувство меры; общественное мнение: критерии, ценности, нравственные эталоны и идеалы; культура общения, техника общения: интерес и внимание к окружающим, умение адекватно выразить свои мысли и чувства, понять другого, культура спора, умение доказывать свою правоту и соглашаться с чужой; методы разрешения конфликтов; общественно значимая направленность мотивов, потребностей... Такая вот микропедагогика?». А ее «инструментами и языком» - театр, юмор, игры. С. Рябцева приходит к выводу, что неуспеваемость учеников является причиной неправильного, пренебрежительного отношения к воспитанию. Она считает, что микропедагогика направлена на ребенка и на коллектив [10].

Биаковски А. (Andrzej Biakowski, 2003), занимаясь исследованиями в области музыкальной педагогики, анализирует предшествующие и новые концепции музыкального образования. Ссылаясь на ученых, она приводит

аргументы существующих музыкальных и образовательных проблем, которые составляют два важных (основных) направления в науке: 1) определить детерминанты и функции образования в глобальном масштабе; 2) применение микропедагогического подхода, который предполагает гуманистическую ориентацию, морализацию, персоналистическое движение, постоянное образование и саморазвитие личности [2, с. 258].

Корчагин В. (2005), исследуя проблему системно-синергетической парадигмы в педагогике, говорит о том, что в профессиональной деятельности педагог совершает микропедагогический процесс, который состоит из микропедагогических функций или операций, приемов, которые делятся на микро -циклы, -фазы, -стадии и -шаги, «направленные на достижение операциональных целей» [8, с. 13]. Ученый делает смелое заявление в том, что педагогика стоит на пороге великих открытий, если педагоги овладеют микропедагогическими процессами, то настанет новый этап развития педагогики. По определению ученого микропедагогический процесс – это педагогическая деятельность на микроуровне, микропроцессуальные действия – операции и микропедагогические функции – это тоже операции. Он приходит к выводу о том, что «микропедагогический процесс имеет системно-микропроцессуальную природу и структуру, которая совпадает с макроструктурой педагогической деятельности» [8, с. 26].

Козловская А. (Anna Kozłowska, 2007) в книге «Дилеммы современного воспитания и образования» (*Dylematy współczesnego wychowania i edukacji*) указывает на то, что в современном образовательном пространстве существует множество нерешенных проблем, выделяет два взаимодополняющих направления в педагогике: 1) переход от моноцентрических знаний к разнообразным и многоаспектным явлениям в глобальном масштабе; 2) микропедагогика, которая занимается исследованием проблемы человеческой субъективности, «поиск того, что скрывается за чем-то конкретным и осязаемым». Автор убеждена, что педагогическим вузам необходимо ввести в учебные программы темы, освещающие рефлексивный опыт будущей педагогической деятельности. Тогда мы увидим хорошо образованного студента с рефлексивным и творческим мышлением, который сможет принимать на себя различные социальные роли, преодолевать трудности, барьеры и ограничения [4, с. 10].

Антчак Б. (Barbara Antczak, 2012), изучая проблему получения высшего образования и дальнейшего трудоустройства молодых специалистов, приходит к выводу, что быстрый темп развития техники и технологий, изменения в экономике, в культурной и социальной сферах, приводят к повышенному спросу на профессионалов, умеющих быстро

переучиваться. Автор убеждена в том, что непрерывное высшее образование и обучение на протяжении всей жизни важно еще тем, что оно перерастает в профессиональную мобильность, тем самым обеспечивает специалистами разные отрасли в социальной сфере, экономике, образовании. Б. Антчак приходит к выводу, что должно сформироваться новое мышление об образовании, которое будет учитывать вызовы современного мира. Т.е. об образовании, по мнению ученой, необходимо говорить в глобальном (макро) масштабе, используя всесторонний подход, при этом задействовав микропедагогика, которая сориентирована на персонализацию или индивидуализацию обучения и воспитания, а также на «непрерывное самообразование каждого человека» [1, с. 15].

Выводы ... На основании проанализированных литературных источников мы пришли к выводу, что не все ученые дают определение понятию «микропедагогика», а, значит, оно требует дальнейшего исследования и формулирования. Мы склоняемся к тому, что микропедагогика вбирает в себя элементы психологии, семейной педагогики, педагогики наставничества, а также работы в микрогруппах (парах, тройках, коллективом). Данное понятие, на наш взгляд, созвучно с личностно-ориентированным, индивидуальным обучением и консультированием. Микропедагогика также ориентирована на решение проблем в межличностных отношениях, направлена на саморазвитие личности, а также на формирование важной фигуры в образовательном процессе – наставника (тьютора), который поможет учащимся (студентам) построить свою индивидуальную образовательную траекторию и благотворно скажется на безболезненной социализации юной генерации общества.

Проведенное исследование не исчерпывает всех аспектов проблемы и открывает перспективу дальнейших изысканий применение микропедагогика в высшей школе, в андрагогике, освещение практического опыта микропедагогического процесса.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Antczak B. Współczesne tendencje tworzenia, dyfuzji i wykorzystania wiedzy? *Dylematy współczesnej edukacji*; [pod redakcją K. Dziurzyńskiego]. Copyright by Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie, Józefów. 2012. S. 13-31
2. Biakowski A. Edukacja muzyczna w poszukiwaniu nowych zdefiniowań *Musical Education in Search of New Definitions Annales universitatis mariae curie-skodowska lublin-polonia*. Vol.1Sectio L. 2003. S. 351-264.

3. Bratanić M. Mikropedagogija. Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja [Priručnik za studente i nastavnike]. Treće izdanje. Školska knjiga Zagreb, 1993. 190 s. URL: <https://clck.ru/J3nTi>
4. Kozłowska A. Zamiast wstępu. Rozważania nad kontekstami współczesnej edukacji *Dylematy współczesnego wychowania i edukacji*; [pod redakcją naukową Anny Kozłowskiej]. Wydawca: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o Oficyna Wydawnicza AFM. Kraków, 2007 376 s. URL: https://repozytorium.ka.edu.pl/bitstream/handle/11315/14613/KOZLOWSKA%28red%29_Dylematy_wspolczesnego_wychowania_i_edukacji_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Starbek Potočan M. Vpliv učiteljevega samospoštovanja na njegovo komuniciranje z učencem in na učenčevo samopodobo: magistrsko delo. Ljubljana. 2005. 210 s. URL: http://dk.fdv.uni-lj.si/delamag/mag_Starbek-Potocan-Marta.PDF.
6. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 5 вересня 2017 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Кн. для учителя. М.: Просвещение, 1987. 190 с.
8. Корчагин В. Н. Становление и развитие системно-синергетической парадигмы в педагогике: На основе анализа педагогического наследия Н.М. Таланчука : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. Казань, 2005. 44 с.
9. Ронжина Н. В. Научное образование как общеметодологическая проблема: монография. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та. 2011. 152 с.
10. Рябцева С. Л. Дети восьмидесятых : Дневник учителя. М.: Педагогика, 1989. 240 с.
11. Содержание и методика педагогической деятельности в социальной работе (социальная педагогика): [учеб. пособие для студ. пед. вузов]; под общ. ред. Н.А. Соколовой. Челябинск: Изд-во Челяб. гос. пед. ун-та, 2014. 307 с.

Стаття надійшла до редакції 10.06.2019.

ЧЕРКАШИНА Людмила

кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики высшей школы ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет», ул. генерала Батюка, 19, г. Славянск, Донецкой области, Украина, 84116

E-mail: ljuda_cherk@ukr.net

ГАЙДОБА Татьяна

студентка специальности 011 – Образовательные, педагогические науки ГВУЗ «Донбасский педагогический университет», преподаватель физической культуры КУ «Покровский педагогический колледж»

ул. Маршала Москаленко, 149, г. Покровск, Донецкая область, Украина, 85305

E-mail: fizra2019@ukr.net

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПРОБЛЕМЫ
МИКРОПЕДАГОГИКИ (ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ)**

Резюме. В статье сделан аналитический обзор литературных источников зарубежных ученых по проблеме микропедагогике. Актуальность темы заключается в том, что на сегодняшний день образовательная политика нацелена на межличностные отношения, коммуникативное общение между педагогами и учащимися. Авторы приводят перечень ученых, которые занимались исследованием микропедагогике: В. Кан-Калик, С. Рябцева, М. Братанич (Marija Bratanić), А. Биакowski (Andrzej Biakowski), В. Корчагин, М. Старбек Поточан (Starbek Potočan M.), А. Козловская (Anna Kozłowska), Н. Ронжина, Б. Антчак (Barbara Antczak). Изложены определения существующего термина «микропедагогика». Акцентируется внимание на появлении в образовательном процессе учебных заведений профессии наставника. Представлены взгляды ученых, которые говорят о переосмыслении роли образования в глобальном масштабе и решении насущных макропроблем через микросреду. В тексте статьи говорится о необходимости введения в учебные программы тем, рассматривающих рефлексивный опыт будущей педагогической деятельности. В заключении авторы статьи считают, что микропедагогика вбирает в себя элементы психологии, семейной педагогики, педагогики наставничества, созвучна с личностно-ориентированным, индивидуальным обучением и консультированием; направлена на решение конфликтных ситуаций и проблем в коллективе. А появление взаимоотношений в триаде «учитель-наставник-ученик» благотворно повлияет на индивидуальное развитие личности и ее социализацию.

Ключевые слова: микропедагогика, микрогруппа, партнерские отношения, наставник, индивидуальная образовательная траектория.

CHERKASHYNA Liudmyla

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Chair of Pedagogics of Higher School, SHEI “Donbas State Pedagogical University”, General Batyuk Str., 19, Slovyansk, Ukraine, 84116

E-mail: ljuda_cherk@ukr.net

HAIDOBA Tetiana

Specialty student 011 - Educational and pedagogical sciences of the Donbass Pedagogical University, teacher of physical culture of the Pokrovsky Pedagogical College

st. Marshal Moskalenko, 149, Pokrovsk, Donetsk region, Ukraine, 85305

E-mail: fizra2019@ukr.net

THEORETICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM OF MICROPEDAGOGY (FOREIGN EXPERIENCE)

Abstract. Introduction. In the era of educational reform, there is a revision of the content of pedagogical activity with its roles and functions, the emergence of new professions such as: tutor, andragog, etc. In the educational sphere, more and more attention is paid to an individual, personality-oriented approach, partner pedagogy, as well as the institution of mentoring. This is evidenced by the ZU “On Education” (2017), which outlines a new approach to the educational process and educational institutions, it is proposed to develop an individual curriculum, and teachers to help students draw up an individual educational trajectory [6].

Analysis of publications. According to literary sources, foreign scientists were the first to address the problem of micropedagogy: B. Antchak, A. Biakovsky, M. Bratanich, V. Kan-Kalik, A. Kozlovskaya, V. Korchagin, N. Ronzhina, S. Ryabtseva, M. Starbek Potochan.

Purpose. To make a theoretical analysis of the scientific works of foreign scientists and specialists on the problem of micropedagogy.

Results. One of the first to speak about micro pedagogy was V. Kan-Kalik (1987) and S. Ryabtseva (1989). The fundamental work, in our opinion, is the scientific work of M. Bratanić (Marija Bratanić, 1993). Note that this issue was highlighted in their works by M. Starbek Potochan, V. Kan-Kalik, S. Ryabtseva. The team of authors led by Sokolova, as well as B. Antchak, A. Biakovsky, A. Kozlovskaya identified two areas in pedagogy at the macro and micro levels. N. Ronzhina, agrees with the opinion of A. Karpov, who argues for the appearance of a mentor in the educational environment. V. Korchagin, says that in the professional activity, the teacher performs a micro-pedagogical process, which consists of micro-pedagogical functions or operations, techniques that are divided into micro-cycles, phases, stages and steps, “aimed at achieving operational goals” [8, p. 13].

Conclusion. So, we came to the conclusion that not all scientists give a definition to the concept of “micro pedagogy”. We are inclined to the fact that micro pedagogy incorporates elements of family pedagogy, mentoring pedagogy, as well as work in microgroups (pairs, triples, collective). In our opinion, it is consonant with personality-oriented, individual training and counseling. Micro pedagogy is also focused on solving problems in

---

interpersonal relationships, is aimed at self-development of the personality, as well as the emergence of an important figure in the educational process - a mentor (tutor) who will help pupils (students) build their individual educational trajectory, which will beneficially affect the painless socialization of the young generation of society .

Key words: micropedagogy, microgroup, partnerships, mentor, individual educational trajectory.

REFERENCES

1. Antczak B. (2012) Współczesne tendencje tworzenia, dyfuzji i wykorzystania wiedzy? *Dylematy współczesnej edukacji*; K. Dziurzyńskiego (Ed.). Copyright by Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie, Józefów.
2. Biakowski A. (2003) Edukacja muzyczna w poszukiwaniu nowych zdefiniowań Musical Education in Search of New Definitions *Annales universitatis mariae curie-skodowska lublin-polonia*. Vol.1Sectio L.
3. Bratanić M. (1993) *Mikropedagogija. Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja [Priručnik za studente i nastavnike]*. Treće izdanje. Školska knjiga Zagreb. 190 s. URL: <https://clck.ru/J3nTi>.
4. Kozłowska A. (2007) Zamiast wstępu. Rozważania nad kontekstami współczesnej edukacji *Dylematy współczesnego wychowania i edukacji*; Anny Kozłowskiej (Ed.). Wydawca: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o Oficyna Wydawnicza AFM. Kraków 376 s. URL: https://repozytorium.ka.edu.pl/bitstream/handle/11315/14613/KOZLOWSKA%28red%29_Dylematy_wspolczesnego_wychowania_i_edukacji_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Starbek Potočan M. (2005) *Vpliv učiteljevega samospoštovanja na njegovo komuniciranje z učencem in na učenčevo samopodobo*: magistrsko delo. Ljubljana. 210 s. URL: http://dk.fdv.uni-lj.si/delamag/mag_Starbek-Potocan-Marta.PDF.
6. Pro osvitu: Zakon Ukraïni № 2145-VIII vid 5 veresnya 2017 roku URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
7. Kan-Kalik V. A. (1987) Uchiteliu o pedagogicheskom obshchenii: Kn. dlia uchitelia. M.: Prosveshchenie. 190 s.
8. Korchagin V.N. (2005) *Stanovlenie i razvitie sistemno-sinergeticheskoi paradigmy v pedagogike*: avtoref. dis. ... d-ra ped. nauk : 13.00.01 Kazan. 44 s.
9. Ronzhina N.V. (2011) *Nauchnoe obrazovanie kak obshchemetodologicheskaiia problema*: monografiia. Ekaterinburg: Izd-vo Ros. gos. prof.-ped. un-ta. 152 s.

10. Riabtceva S.L. (1989) *Deti vosmidesiatykh : Dnevnik uchitelja*. М.: Pedagogika. 240 s.
11. *Soderzhanie i metodika pedagogicheskoi deiatelnosti v sotcialnoi rabote (sotcialnaia pedagogika): ucheb. posobie dlja stud. ped. vuzov* (2014) N.A. Sokolovoi (Ed.). Cheliabinsk: Izd-vo Cheliab. gos. ped. un-ta. 307 s. (переклад на англійську мову зробено автрами статті).

УДК 378:[37.091.12.011].

ЧЕРЕДНІЧЕНКО Сергій

доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002, Україна

E-mail: 1cherednichenkosv@gmail.com

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Анотація. У статті пріоритет надається підготовці майбутніх учителів фізичної культури до формування ціннісних орієнтацій, як процесу становлення особистості майбутнього фахівця, результатом якого є його готовність до формування ціннісних орієнтацій у студентів, а також узагальнення установок, знань і умінь, необхідних індивіду для адекватного виховання специфічних задач. Зокрема, обґрунтовано доцільність використання інноваційного підходу у поєднанні з принципами вікової адекватності, циклічності, прогнозування і моделювання, креативності і емоційності. Визначено, що метою освіти у сучасних умовах є вільний розвиток індивідуальних здібностей, мотивів, особистісних цінностей різнобічної, творчої особистості. Зазначено що інноваційний підхід дозволяє підготувати студентів до впровадження та створення інновацій і націлити їх на нестандартність у власній роботі з фізичного виховання молоді. Досліджено ефективну реалізацію принципу вікової адекватності, який визначає стратегії та технології переважної спрямованості підготовки на окремих етапах багаторічних занять. Також зазначено принцип циклічності, який передбачає орієнтацію на необхідність нелінійного бачення процесу розвитку методологічної культури й забезпечення поглиблення, розширення змісту її компонентів. Розглянуто принцип моделювання в педагогічному процесі, який має гносеологічнопізнавальний характер та креативну педагогічну діяльність, особливостями є визначення стосунків між викладачем і студентом як

© Чередніченко С., 2019